

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

CHALLENGE > TB

ISSN 2220-5071 (Print)

ISSN 2522-1094 (Online)

ТУБЕРКУЛЬОЗ ЛЕГЕНЕВІ ХВОРОБИ ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ

український науково-практичний спеціалізований журнал

№ 2 (33) 2018

Актуальні проблеми лікування
і профілактики туберкульозу

Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю
(16—17 травня 2018 р., Київ)

Підвищення ефективності
стандартних схем при лікуванні
тяжких випадків туберкульозу

Хірургічне лікування
аспергільозу легень та плеври

Tuberculosis

Lung Diseases

HIV Infection

ukrainian scientific
and practical journal

www.tubvil.com.ua
www.vitapol.com.ua

ТУБЕРКУЛЬОЗ ЛЕГЕНЕВІ ХВОРОБИ ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ

український науково-практичний
спеціалізований журнал

№ 2(33)
2018

Головний редактор **В.І. Петренко**

Журнал зареєстровано в міжнародних наукометричних системах та спеціалізованих каталогах Index Copernicus, Google Scholar, Science Index, Ulrich's Periodicals Directory, Scientific Indexing Services, ResearchBib, ICMJE, Polska Bibliografia Naukowa, CrossRef

Журнал внесено до загальнодержавних баз даних «Україніка наукова» Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, «Наукова періодика України»

Матеріали публікуються в УРЖ «Джерело»

Подяка

Глобальне бюро охорони здоров'я, Управління охорони здоров'я, інфекційних захворювань та харчування (HIDN) та Агентство США з міжнародного розвитку підтримали публікацію цього журналу шляхом фінансування проекту «Challenge TB» на умовах договору № AID-OAA-A-14-00029

Журнал опубліковано завдяки підтримці американського народу, наданої Агентством США з міжнародного розвитку (USAID)
Зміст журналу є відповідальністю видавця та не обов'язково збігається з точкою зору USAID чи уряду Сполучених Штатів

**Tuberculosis
Lung Diseases
HIV Infection**

ЗАСНОВАНИЙ У ТРАВНІ 2010 РОКУ
ВИХОДИТЬ 4 РАЗИ НА РІК

КИЇВ // ПП «ІНПОЛ ЛТМ» // 2018 р.

ukrainian scientific
and practical journal

www.tubvil.com.ua

ТУБЕРКУЛЬОЗ ЛЕГЕНЕВІ ХВОРОБИ ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ

український науково-практичний спеціалізований журнал

Реєстраційне свідоцтво

КВ № 16607-5079P від 05.05.2010 р.

Засновники

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
ПП «ІНПОЛ ЛТМ»

Рекомендовано Вченою радою

НМУ імені О.О. Богомольця
Протокол № 10 від 13.04.2018 р.

Журнал включено

до Переліку наукових фахових видань
України з медичних наук
Додаток 9
до наказу Міністерства освіти і науки
України № 241 від 09.03.2016 р.

Видавець

ПП «ІНПОЛ ЛТМ»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5460 від 15.08.2017 р.

Відповідальний секретар

Берник О. М.

Літературний редактор

Кульова В. К.

Комп'ютерна верстка та дизайн

Корженівська А. В.

Коректор

Теплюк В. М.

Періодичність 4 рази на рік

Передплатний індекс 49508

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Леймане Вайра (Leimane Vaira)

(Рига, Латвія)

Ліндквіст Ларс (Lindquist Lars)

(Худінге, Швеція)

Макаревич О.Е. (Мінськ, Білорусь)

Мюррей М. (Murphy M.) (Бостон, США)

Островський М.М.

(Івано-Франківськ)

Ракішева А.С. (Алмати, Казахстан)

Сорока І.М. (Київ)

Тарасюк О.О. (Львів)

Фещенко Ю.І. (Київ)

Фланіган Тімоті П.

(Flanigan Timothy P.)

(Провіденс, США)

Хоростовська-Винімо І.

(Chorostowska-Wynimko Joanna)

(Варшава, Польща)

Хоффнер Свен (Hoffner Sven)

(Стокгольм, Швеція)

Чаплінскас Саулюс

(Charplinskas Saulius)

(Вільнюс, Литва)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голубовська О.А. (Київ)

Гришук Л.А. (Тернопіль)

Гульчій О.П. (Київ)

Дзюблик І.В. (Київ)

Дужий І.Д. (Суми)

Костик О.П. (Львів)

Крижанівський Д.Г. (Дніпро)

Майданик В.Г. (Київ)

Мацегора Н.А. (Одеса)

Панасюк О.В. (Київ)

Процюк Р.Г. (Київ)

Свінцицький А.С. (Київ)

Сіренко І.О. (Харків)

Степаненко В.І. (Київ)

Тодоріко Л.Д. (Чернівці)

Шевченко О.С. (Харків)

Широбоков В.П. (Київ)

Яворовський О.П. (Київ)

Секретар Пилипчак В.Д. (valentine356@gmail.com)

Друк

ТОВ «ВБ «Аванпост-Прим»

03035, м. Київ, вул. Сурикова, 3/3

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК

№ 1480 від 26.03.2003 р.

Підписано до друку 24.04.2018 р.

Замовлення № 0218ТЛ

Ум. друк. арк. 10,69

Формат 60×84/8

Папір крейд. Друк офсет.

Наклад — 1400 прим.

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори, за зміст та оформлення інформації про лікарські засоби — замовники. Передрук опублікованих статей можливий за згоди редакції та з посиланням на джерело.

Знаком □ позначена інформація про лікарські засоби для медичних працівників.

Матеріали зі знаком © друкуються на правах реклами.

За зміст рекламних матеріалів відповідають рекламодавці.

До друку приймаються наукові матеріали, які відповідають вимогам до публікації у цьому виданні.

Видання призначене для фахівців галузі охорони здоров'я.

Адреса редакції та видавця

01030, м. Київ,

вул. М. Коцюбинського, 8а

Телефони: (044) 465-30-83,

278-46-69, 309-69-13

E-mail: journals@vitapol.com.ua,

vitapol@i.com.ua

© Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція, 2018

www.tubvil.com.ua

© ПП «ІНПОЛ ЛТМ», 2018

www.vitapol.com.ua

Журнал опубліковано завдяки підтримці американського народу, наданої
Агентством США з міжнародного розвитку (USAID)

Зміст журналу є відповідальністю видавця та не обов'язково збігається
з точкою зору USAID чи уряду Сполучених Штатів

Ймовірну ідентифікацію збудників проводили за результатами росту колоній на середовищі Левенштейна-Єнсена. Типові для нашого регіону *M. kansasii*, *M. goodii*, *M. marinum* мали здатність виробляти жовтий пігмент, тому належать до групи хромогенних мікобактерій (ХМ). Нехромогенні мікобактерії (НМ) *M. avium*, *M. intracellulare*, *M. xenopi* формували безкольорові колонії.

Результати. Виявлено значне зростання кількості випадків НТМБ. Так, у 2014 р. зареєстровано 4 випадки, у 2015 р. – 14, у 2016 р. – 14 та у 2017 р. – 42. Аналіз за характером росту колоній на середовищі Левенштейна-Єнсена засвідчив майже рівномірний розподіл у 2014–2016 рр.: у 2014 р. – 2 ХМ (50 %) та 2 НМ (50 %), у 2015 р. – 7 ХМ (50 %), 7 НМ (50 %), у 2016 р. – 8 ХМ (57 %), 6 НМ (43 %). У 2017 р. НМ (29, або 69 %) значно переважали над ХМ (13, або 31 %).

Висновки. Аналіз захворюваності на нетуберкульозні мікобактеріози в Харківській області за 2014–2017 рр. засвідчив значне її зростання до 2017 р. з переважанням нехромогенних мікобактерій.

Summary. To analyze the dynamics of the incidence of nontuberculous mycobacteriosis in kharkiv region for 2014–2017, we examined 74 patients. The diagnosis of non-tuberculous mycobacteriosis was confirmed by the results of sputum culture in the bactec system. Probable identification of pathogens was carried out according to the growth pattern of the colonies on the lowenstein-jensen medium. The results showed an increase in the incidence of non-tuberculosis mycobacteriosis with a significant increase in their number by 2017 (by 67 %) with prevalence of non-chromogenic mycobacteria (69 %).

Сучасні проблеми вакцинації БЦЖ у Харківській області

О.С. Шевченко, Т.О. Чумаченко, З.А. Китаєнко

Харківський національний медичний університет, Україна

Понад 90-річну історію успішного застосування вакцини БЦЖ, ставлення до щеплення проти туберкульозу неодноразово. В Україні вакцинацію проти туберкульозу включено до календаря профілактичних щеплень, її проводять новонародженим.

Мета роботи – оцінка безпеки застосування вакцини БЦЖ у Харківській області за період 2013–2017 рр.

Матеріали та методи. За офіційними даними, проведено ретроспективний епідеміологічний аналіз щеплення дітей вакциною БЦЖ і частоти його ускладнень у Харківській області в 2013–2017 рр.

Результати. За період спостереження в Харківській області для вакцинації дітей використовували вакцини БЦЖ SSI данського виробництва, БЦЖ російського, болгарського і польського виробництва. Виконання плану вакцинації БЦЖ в області було недостатнім, найнижчі показники спостерігалися в 2014 р.: 42,7 %, а в Харкові – 35,7 %. У 2017 р. охоплення вакцинацією БЦЖ в області становило 72,9 % новонароджених, у Харкові – 68,5 %. За досліджуваній період зареєстровано 18 випадків поствакцинальних ускладнень після вакцинації БЦЖ усіх фірм-виробників, серед них 50 % – на тлі застосування вакцини БЦЖ SSI данського виробництва. Ускладнення виявлялися у вигляді лімфаденітів різної локалізації та келоїдних рубців.

Висновки. З огляду на використання вакцини БЦЖ різних виробників, які відрізняються вакцинним штамом, кількістю бактерій в одній дозі вакцини, реактогенністю, імуногенністю тощо, слід проводити ретельний моніторинг поствакцинальних подій, зокрема серйозних ускладнень, а також захворюваності на туберкульоз нещеплених і щеплених дітей із зазначенням виробника вакцинного штаму. Під час закупівлі вакцини БЦЖ важливо враховувати реактогенність і імуногенність препаратів.

Summary. The aim of this work was to evaluate safety and effectiveness of BCG vaccination in Kharkiv region for 2013–2017, using a retrospective analysis of official data. The data obtained indicated the inadequate coverage of children with vaccination, which may be due to adverse reactions to the vaccine. Therefore, use of BCG vaccines from different manufacturers requires careful monitoring of undesirable post-vaccination events, including serious complications, as well as the incidence of tuberculosis in unvaccinated and vaccinated children with indication of vaccine strain in ill vaccinated children.

Підтвердження випадків мультирезистентного туберкульозу у дітей в м. Києві (Україна)

Я.М. Шеремета¹, В.І. Петренко¹, Р.Г. Процюк¹, С.Б. Норейко¹, В.І. Потайчук¹, А.В. Мамотенко¹, О.С. Юрченко², К.М. Драч², О.М. Азагов², О.С. Степанова

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

²Київська міська дитяча клінічна туберкульозна лікарня, Україна

Україна є одним зі сумнозвісних лідерів у світовому рейтингу захворюваності та смертності від туберкульозу і посідає, за даними ВООЗ, 5-те місце у світі й 2-ге – у Європі. Погані результати лікування та недостатня практика виявлення контактних осіб призводять до значного інфікування дітей. Лабораторне підтвердження туберкульозу у дітей залишається недостатнім. У 2016 році в Україні було виявлено 17 371 хворих, серед них лише 799 дитячих випадків.

Мета роботи – проаналізувати шляхи підтвердження випадків захворювання на мультирезистентний туберкульоз у дітей в місті Києві.

Матеріали та методи. Проаналізовано медичні картки всіх вперше діагностованих випадків дитячого туберкульозу, що були зареєстровані у Київській міській дитячій клінічній туберкульозній лікарні (КМДКТЛ) з січня 2013 року по грудень 2017 року.